

ΚΑΤΑ ΜΑΡΚΟΝ

The Preaching of John the Baptist
(Mt 3.1-12; Lk 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

- 1 Ἀρχὴ τοῦ εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ [υἱοῦ θεοῦ]¹.^a
- 2 Καθὼς γέγραπται ἐν τῷ Ἡσαΐα τῷ προφήτῃ²,
Ἴδου ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου,
ὃς κατασκευάσει τὴν ὁδὸν σου·
- 3 φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ,
Ἐτοιμάσατε τὴν ὁδὸν κυρίου,
εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους αὐτοῦ,^b
- 4 ἐγένετο Ἰωάννης [ὁ] βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ³ κηρύσσω
βάπτισμα μετανοίας εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. 5 καὶ ἐξεπορεύετο

---

¹ 1 {C} Χριστοῦ υἱοῦ θεοῦ **κ**¹ B D L W // Χριστοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ A Δ f¹ f¹³ 33 180 205 565 579 597 700 892 1006 1010 1071 1243 1292 1342 1424 1505 Byz [E F G^{supp} H Σ] *Lect* eth geo² slav (υἱοῦ θεοῦ *or* υἱοῦ τοῦ θεοῦ it^a, aur, b, c, d, f, ff², l, q, r¹ vg syr^{p, h} cop^{sa}ms, bo Irenaeus^{lat} 2/3; Ambrose Chromatius Jerome^{3/6} Augustine Faustus-Milevis) // Χριστοῦ υἱοῦ τοῦ κυρίου 1241 // Χριστοῦ **κ**^{*} Θ 28^c syr^{pal} cop^{sa}ms arm geo¹ Origen^{gr, lat} Asterius Serapion Cyril-Jerusalem Severian Hesychius; Victorinus-Pettau Jerome^{3/6} // *omit* 28* (Irenaeus^{gr, lat} 1/3 Eriphanianus *omit also* Ἰησοῦ)

² 2 {A} ἐν τῷ Ἡσαΐα τῷ προφήτῃ **κ** B L Δ 33 565 892 1241 Origen^{1/4} // ἐν Ἡσαΐα τῷ προφήτῃ D Θ f¹ 205 700 1071 1243 1253 arm geo Irenaeus^{gr} Origen^{3/4} Serapion Eriphanian Severian Hesychius (ἐν Ἡσαΐα *or* ἐν τῷ Ἡσαΐα it^a, aur, b, c, d, f, ff², l, q vg syr^{p, h}mg, pal cop^{sa}, bo Irenaeus^{lat} 1/3 Origen^{lat}; (Victorinus-Pettau Chromatius *omit* τῷ προφήτῃ) Ambrosiaster (Jerome) Augustine // ἐν τοῖς προφήταις A W f¹³ 28 180 579 597 1006 1010 1292 1342 1424 1505 Byz [E F G H P Σ] *Lect* vg^{ms} syr^h cop^{bo}ms mg eth slav Irenaeus^{lat} 2/3 Asterius // ἐν Ἡσαΐα καὶ ἐν τοῖς προφήταις it¹vid

³ 4 {C} ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ **κ** L Δ 205 1342 cop^{bo} geo¹ slav^{ms} // ὁ βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ B 33 892 cop^{bo}ms // βαπτίζων ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ A W f¹ f¹³ 180 565 579 597 1006 1010 1071 1241 1243 1292 1424 1505 Byz [E F G

---

^a 1 Colon: TR (GNB) EU TOB // NO P: TR GNB BJ TOB ^b 3 Period: TR NIV REB EU LB TOB BTI DHH

---

2 Ἴδου ... ὁδὸν σου Ex 23.20; Mal 3.1 (Mt 11.10; Lk 1.76; 7.27) 3 φωνὴ ... αὐτοῦ Is 40.3 (Jn 1.23) 4 ἐγένετο ... μετανοίας Ac 13.24; 19.4

πρὸς αὐτὸν πᾶσα ἡ Ἰουδαία χώρα καὶ οἱ Ἱεροσολυμίται πάντες, καὶ ἐβαπτίζοντο ὑπ' αὐτοῦ ἐν τῷ Ἰορδάνῃ ποταμῷ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν. **6** καὶ ἦν ὁ Ἰωάννης ἐνδεδυσμένος τρίχας⁴ καμήλου καὶ ζώην δερματίνην περὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ καὶ ἐσθίων ἀκρίδας καὶ μέλι ἄγριον. **7** καὶ ἐκήρυσσεν λέγων, Ἔρχεται ὁ ἰσχυρότερός μου ὀπίσω μου, οὗ οὐκ εἰμι ἰκανὸς κύψας λῦσαι τὸν ἱμάντα τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ. **8** ἐγὼ ἐβάπτισα ὑμᾶς ὕδατι⁵, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν πνεύματι ἁγίῳ.

The Baptism of Jesus

(Mt 3.13-17; Lk 3.21-22)

9 Καὶ ἐγένετο ἐν ἐκείναις ταῖς ἡμέραις ἦλθεν Ἰησοῦς ἀπὸ Ναζαρετ τῆς Γαλιλαίας καὶ ἐβαπτίσθη εἰς τὸν Ἰορδάνην ὑπὸ Ἰωάννου. **10** καὶ εὐθὺς ἀναβαίνων ἐκ τοῦ ὕδατος εἶδεν σχιζομένους τοὺς οὐρανοὺς καὶ τὸ πνεῦμα ὡς περιστερὰν καταβαῖνον εἰς αὐτόν· **11** καὶ φωνὴ ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν⁶, Σὺ εἶ ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, ἐν σοὶ εὐδόκησα.

H P^{vid} Σ] *Lect* (l751) (l 1074) it^f syr^{h, pal} (cop^{sa} omit καί) arm eth slav^{mss} GNB // ἐν τῇ ἐρήμῳ βαπτίζων καὶ D Θ 28 700 it^{a, aur, b, c, d, ff¹, l, q, r¹, t} vg syr^p (Eusebius Cyril-Jerusalem omit καί); Jerome Augustine

⁴ **6** {A} τρίχας (see Mt 3.4) K A B L W Δ Θ f¹ f¹³ 28 33 180 205 565 579 597 700 892 1006 1010 1071 1241 1243 1292 1342 1424 1505 Byz [E F G H P Σ] *Lect* it^{aur, b, c, d, f, ff², l, q, (r¹)} vg syr^{p, h, pal} cop^{sa, bo} eth slav Diatessaron Jerome // δέριον D it^a BJ

⁵ **8** {B} ὕδατι K B H Δ 33 892* 1006 1243 1342 vg Origen; Jerome Augustine // ἐν ὕδατι A L W (Θ μὲν for ἐν) f¹ f¹³ 28 157 180 205 565 579 597 700 892^c 1010 1071 1241 1292 1424 1505 Byz [E F G P Σ] *Lect* it^{aur, b, c, f, l, t} vg^{mss} eth // ἐν ὕδατι (but transpose verse 8a after λέγων verse 7) D it^{a, d, ff², r¹}

⁶ **11** {B} ἐγένετο ἐκ τῶν οὐρανῶν K² A B L (W τοῦ οὐρανοῦ) Δ f¹ f¹³ 33 157 180 205 579 597 700 892 1006 1010 1071 1241 1243 1292 (1342) 1424 1505 Byz [E F H P Σ] *Lect* (l 127 l 184^{1/2} τοῦ οὐρανοῦ) it^{(a), aur, (b), (c), (f), l} vg syr^{p, h, pal^{mss}} cop^{sa, bo} arm^(mss) eth (geo²) slav Diatessaron Jerome // ἐκ τῶν οὐρανῶν ἠκούσθη Θ 28 565 vg^{mss} syr^{pal^{mss}} geo¹ BTI DHH // ἐκ τῶν οὐρανῶν K* D it^{d, ff², t}

---

6 ζώην ... αὐτοῦ 2Kgs 1.8; Zch 13.4 **7** Ac 13.25 **11** Σὺ εἶ ... εὐδόκησα Gn 22.2; Ps 2.7; Is 42.1; Mt 12.18; 17.5; Mk 9.7; Lk 9.35; 2 Pe 1.17

The Temptation of Jesus
(Mt 4.1-11; Lk 4.1-13)

12 Καὶ εὐθύς τὸ πνεῦμα αὐτὸν ἐκβάλλει εἰς τὴν ἔρημον.
13 καὶ ἦν ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἡμέρας πειραζόμενος ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ, καὶ ἦν μετὰ τῶν θηρίων, καὶ οἱ ἄγγελοι διηκόνουν αὐτῷ.

The Beginning of the Galilean Ministry
(Mt 4.12-17; Lk 4.14-15)

14 Μετὰ δὲ τὸ παραδοθῆναι τὸν Ἰωάννην ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν κηρῦσσων τὸ εὐαγγέλιον⁷ τοῦ θεοῦ **15** καὶ λέγων ὅτι Πεπλήρωται ὁ καιρὸς καὶ ἤγγικεν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ· μετανοεῖτε καὶ πιστεύετε ἐν τῷ εὐαγγελίῳ.

The Calling of Four Fishermen
(Mt 4.18-22; Lk 5.1-11)

16 Καὶ παράγων παρὰ τὴν θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας εἶδεν Σίμονα καὶ Ἀνδρέαν τὸν ἀδελφὸν Σίμωνος ἀμφιβάλλοντας ἐν τῇ θαλάσῃ· ἦσαν γὰρ ἀλιεῖς. **17** καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Δεῦτε ὀπίσω μου, καὶ ποιήσω ὑμᾶς γενέσθαι ἀλιεῖς ἀνθρώπων. **18** καὶ εὐθύς ἀφέντες τὰ δίκτυα ἠκολούθησαν αὐτῷ. **19** Καὶ προβὰς ὀλίγον εἶδεν Ἰάκωβον τὸν τοῦ Ζεβεδαίου καὶ Ἰωάννην τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ αὐτοὺς ἐν τῷ πλοίῳ καταρτίζοντας τὰ δίκτυα, **20** καὶ εὐθύς ἐκάλεσεν αὐτούς, καὶ ἀφέντες τὸν πατέρα αὐτῶν Ζεβεδαῖον ἐν τῷ πλοίῳ μετὰ τῶν μισθωτῶν ἀπῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ.

⁷ **14** {A} εὐαγγέλιον **κ** B L Θ *f*¹ *f*¹³ 28* 33 205 565 579 892 1342 it^{b, c, ff², t} vg^{ms} syr^{s, h} cop^{sa, bopt} arm geo slav^{mss} Origen // εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας A D W Δ 13 28^c 157 180 597 700 828 1006 1010 1071 1241 1243 1292 1424 1505 Byz [E F G H Σ] *Lect* it^{a, aur, d, f, l, r¹} vg syr^p cop^{bopt} eth slav^{mss} Jerome

14 τὸ παραδοθῆναι Mk 6.17-18; Jn 3.24 **15** Πεπλήρωται ὁ καιρὸς Ga 4.4; Eph 1.10 ἤγγικεν ... μετανοεῖτε Mt 3.2 **19** Ἰάκωβον ... αὐτοῦ Mt 10.2; Mk 3.17; 10.35; Lk 5.10

The Man with an Unclean Spirit
(Lk 4.31-37)

21 Καὶ εἰσπορεύονται εἰς Καφαρναούμ· καὶ εὐθὺς τοῖς σάββασιν εἰσελθὼν εἰς τὴν συναγωγὴν ἐδίδασκεν. **22** καὶ ἐξεπλήσσοντο ἐπὶ τῇ διδασκίᾳ αὐτοῦ· ἦν γὰρ διδάσκων αὐτοὺς ὡς ἐξουσίαν ἔχων καὶ οὐχ ὡς οἱ γραμματεῖς. **23** καὶ εὐθὺς ἦν ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν πνεύματι ἀκαθάρτῳ καὶ ἀνέκραξεν **24** λέγων, Τί ἡμῖν καὶ σοί, Ἰησοῦ Ναζαρηνέ; ἤλθες ἀπολέσαι ἡμᾶς; οἶδά σε τίς εἶ, ὁ ἅγιος τοῦ θεοῦ. **25** καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς λέγων, Φιμώθητι καὶ ἔξελθε ἐξ αὐτοῦ. **26** καὶ σπαράξαν αὐτὸν τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον καὶ φωνήσαν φωνῇ μεγάλη ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ. **27** καὶ ἐθαμβήθησαν ἅπαντες ὥστε συζητεῖν πρὸς ἑαυτοὺς λέγοντας, Τί ἐστὶν τοῦτο; διδασκὴ καινῆ^d κατ' ἐξουσίαν·^e καὶ⁸ τοῖς πνεύμασιν τοῖς ἀκαθάρτοις ἐπιτάσσει, καὶ ὑπακούουσιν αὐτῷ. **28** καὶ ἐξῆλθεν ἡ ἀκοὴ αὐτοῦ εὐθὺς πανταχοῦ εἰς ὅλην τὴν περιχώρον τῆς Γαλιλαίας.

---

⁸ **27** {B} τί ἐστὶν τοῦτο; διδασκὴ καινῆ κατ' ἐξουσίαν· καὶ **8** B L (f¹ 205 565* 579 καινῆ αὐτή) (28* τίς διδασκὴ καινῆ αὐτή) 33 // τί ἐστὶν τοῦτο; διδασκὴ καινῆ αὐτή· ὅτι κατ' ἐξουσίαν **Θ** (700 omit αὐτή and add καὶ after ἐξουσίαν) geo // τίς ἡ διδασκὴ ἐκεῖνη ἢ καινῆ αὐτή ἢ ἐξουσία ὅτι καὶ D it^{(b, c), d, (e, ff², q, r¹)} (syrst) // τίς ἡ διδασκὴ ἢ καινῆ αὐτή· ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ 1342 Lect^{pt} eth // τίς ἡ διδασκὴ ἢ καινῆ αὐτή ἢ ἐξουσιαστικὴ αὐτοῦ καὶ ὅτι W // τί ἐστὶν τοῦτο; τίς ἡ διδασκὴ ἢ καινῆ αὐτή· ὅτι κατ' ἐξουσίαν καὶ (A ἢ καινῆ αὐτή διδασκὴ) C Δ (f¹³ 1424 176 ἢ καινῆ διδασκὴ αὐτή) 28^c 157 180 565^{c, vid} 597 892 1006 1010 (1071 ἢ τις) 1241 1243 1292 1505 Byz [E F G H Σ] Lect^{pt, AD} it^{aur, f, 1} vg syr^{p, h, (pal)} slav^(mss) Jerome

---

^c **24** Statement: M EU^{mg} LB TOB // as text: EU ^d **27** C: WH GNB NRSV^{mg} REB // Different text: AD TR ll ^e NO C: WH RSV TEV Seg^{mg} NJB^{mg} NRSV^{mg} // Different text: TR AD

---

21 τοῖς ... συναγωγὴν Mk 6.2; Lk 4.16; 6.6; 13.10 **22** Mt 7.28-29 **23** ἄνθρωπος ... ἀκαθάρτῳ Mk 5.2 **24** Τί ... Ναζαρηνέ Mt 8.29; Mk 5.7; Lk 4.34; 8.28 ὁ ... θεοῦ Jn 6.69 **26** Mk 9.26 **28** Mt 4.24

The Healing of Many People
(Mt 8.14-17; Lk 4.38-41)

29 Καὶ εὐθύς ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον⁹ εἰς τὴν οἰκίαν Σίμωνος καὶ Ἀνδρέου μετὰ Ἰακώβου καὶ Ἰωάννου. **30** ἡ δὲ πενθερὰ Σίμωνος κατέκειτο πυρέσσουσα, καὶ εὐθύς λέγουσιν αὐτῷ περὶ αὐτῆς. **31** καὶ προσελθὼν ἤγειρεν αὐτὴν κρατήσας τῆς χειρός· καὶ ἀφῆκεν αὐτὴν ὁ πυρετός, καὶ διηκόνει αὐτοῖς. **32** Ὁψίας δὲ γενομένης, ὅτε ἔδου ὁ ἥλιος, ἔφερον πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς κακῶς ἔχοντας καὶ τοὺς δαιμονιζομένους· **33** καὶ ἦν ὅλη ἡ πόλις ἐπισυνηγμένη πρὸς τὴν θύραν. **34** καὶ ἐθεράπευσεν πολλοὺς κακῶς ἔχοντας ποικίλαις νόσοις καὶ δαιμόνια πολλὰ ἐξέβαλεν καὶ οὐκ ἤφιεν λαλεῖν τὰ δαιμόνια, ὅτι ἤδεισαν αὐτόν¹⁰.

A Preaching Tour
(Lk 4.42-44)

35 Καὶ πρῶτῃ ἔννυχᾷ λίαν ἀναστάς ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν εἰς ἔρημον τόπον κάκει προσήυχετο. **36** καὶ κατεδίωξεν αὐτὸν Σίμων καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, **37** καὶ εὔρον αὐτὸν καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὅτι Πάντες ζητοῦσίν σε. **38** καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἄγωμεν ἀλλαχοῦ εἰς τὰς ἐχομένας κωμοπόλεις, ἵνα καὶ ἐκεῖ κηρύξω· εἰς

⁹ **29** {B} ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθόντες ἦλθον **κ** A C L (F Δ εἰσηλθόν) 28 33 157 180 597 892 1006 1010 1071 1241 1243 1292 1505 Byz [E G H] (it¹ vg) syr^{n, h, pal} (cop^{bopt}) (geo¹) slav (Jerome) // ἐκ τῆς συναγωγῆς ἐξελθὼν ἦλθεν **B** (Θ 1424 ἐξελθὼν before ἐκ τῆς) f¹ f¹³ 205 565 579 700 1342 (it¹) (vg^{ms}) (cop^{bopt}) eth geo² BJ BTI (DHH)? // ἐξελθὼν δὲ ἐκ τῆς συναγωγῆς ἦλθεν (*but omit preceding* καὶ εὐθύς) D W (Σ εὐθύς for δέ) it^{aur, b, c, d, e, ff², q, r¹} vg^{ms} arm

¹⁰ **34** {A} αὐτόν **κ*** A (D) Δ 0130 157 180 579 597 1006 1010 1071 1292 1505 Byz [E F] 1292 1514 11552 it^{a, aur, b, c, d, e, f, ff², q, r¹} vg syr^{s, p} cop^{sams} slav Ambrosiaster^{1/2vid} // αὐτόν Χριστόν εἶναι (**κ²** G τὸν Χριστόν) B L W Θ Σ f¹ (f¹³ 700 1243 1424 τὸν Χριστόν) 28 33^{vid} 205 565 1342 *Lect* it¹ vg^{ms} syr^h with * cop^{sams, bo} arm eth geo Ambrosiaster^{1/2vid} // τὸν Χριστόν αὐτόν εἶναι (*see* Lk 4.41) C 0233 892 1241 vg^{ms}

31 ἤγειρεν ... χειρός Mt 9.25; Mk 5.41; 9.27; Lk 8.54 **32** ἔφερον ... δαιμονιζομένους Mt 4.24 **34** οὐκ ἤφιεν ... αὐτόν Mk 3.12 **35** Mt 14.23; Mk 6.46; Lk 5.16; 6.12

τοῦτο γὰρ ἐξήλθον. **39** καὶ ἦλθεν¹¹ κηρύσσων εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν εἰς ὅλην τὴν Γαλιλαίαν καὶ τὰ δαιμόνια ἐκβάλλων.

The Cleansing of a Leper
(Mt 8.1-4; Lk 5.12-16)

40 Καὶ ἔρχεται πρὸς αὐτὸν λεπρὸς παρακαλῶν αὐτὸν [καὶ γονυπετῶν]¹² καὶ λέγων αὐτῷ ὅτι Ἐὰν θέλῃς δύνασαί με καθαρίσαι. **41** καὶ σπλαγχνισθεὶς¹³ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἤψατο καὶ λέγει αὐτῷ, Θέλω, καθαρίσθητι. **42** καὶ εὐθὺς ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ ἡ λέπρα, καὶ ἐκαθαρίσθη. **43** καὶ ἐμβριμησάμενος αὐτῷ εὐθὺς ἐξέβαλεν αὐτόν **44** καὶ λέγει αὐτῷ, Ὅρα μηδενὶ μηδὲν εἶπης, ἀλλ' ὕπαγε σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε περὶ τοῦ καθαρισμοῦ σου ἃ προσέταξεν Μωϋσῆς,^f εἰς μαρτύριον αὐτοῖς. **45** ὁ δὲ ἐξεληθὼν ἤρξατο κηρύσσειν πολλὰ καὶ διαφημίζειν τὸν λόγον, ὥστε μηκέτι αὐτὸν δύνασθαι φανερώς εἰς πόλιν εἰσελθεῖν, ἀλλ' ἔξω ἐπ' ἐρήμοις τόποις ἦν· καὶ ἦρχοντο πρὸς αὐτὸν πάντοθεν.

¹¹ **39** {B} ἦλθεν **κ** B L **Θ** 892 syr^{pal} cop^{sa, bo} eth // ἦν (see Lk 4.44) A C D W Δ 0233 f¹ f¹³ 28 33 157 180 205 565 579 597 700 1006 1010 1071 1241 1243 1292 1342 1424 1505 Byz [E F G Σ] Lect it^{a, aur, b, c, d, e, f, ff², l, q, r¹} vg syr^{s, p, h} (arm) (geo) slav Augustine

¹² **40** {C} καὶ γονυπετῶν **κ** L **Θ** f¹ 205 565 579 892 1241 1243 1424 1890 11074 it^{e, f, l, q} vg (syr^{s, p}) arm eth geo¹ slav Augustine // καὶ γονυπετῶν αὐτόν A C Δ 0130 0233 f¹³ 28 33 157 180 597 700 1006 (1010 1071 1253 1384 1751 αὐτῷ) 1292 1342 1505 Byz [E F Σ] Lect syr^{h, pal} geo² Basil EU // omit B D G W 1211 1514 1524 1547 11627 it^{a, aur, b, c, d, ff², r¹} vg^{ms} cop^{sa, mss}

¹³ **41** {B} σπλαγχνισθεὶς **κ** A B C L W Δ **Θ** 0130 0233 f¹ f¹³ 28 33 157 180 205 565 579 597 700 892 1006 1010 1071 1241 1243 1292 1342 1424 1505 Byz [E F G Σ] Lect it^{aur, c, e, f, l, q} vg syr^{s, p, h, pal} cop^{sa, bo} arm eth geo slav Basil; Ambrose^{vid} // ὀργισθεὶς D it^{a, d, ff², r¹} (Diatessaron) REB BJ // omit (see Mt 8.3; Lk 5.13) 1866 it^b

^f **44** NO C: AD M WH

The Healing of a Paralytic
(Mt 9.1-8; Lk 5.17-26)

2 Καὶ εἰσελθὼν πάλιν εἰς Καφαρναοὺμ δι' ἡμερῶν ἠκούσθη ὅτι ἐν οἴκῳ ἐστίν. **2** καὶ συνήχθησαν πολλοὶ ὥστε μηκέτι χωρεῖν μηδὲ τὰ πρὸς τὴν θύραν, καὶ ἐλάλει αὐτοῖς τὸν λόγον. **3** καὶ ἔρχονται φέροντες πρὸς αὐτὸν παραλυτικὸν αἰρόμενον ὑπὸ τεσσάρων. **4** καὶ μὴ δυνάμενοι προσενέγκαι¹ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἀπεστέγασαν τὴν στέγην ὅπου ἦν, καὶ ἐξορύξαντες χαλῶσιν τὸν κράβαττον ὅπου ὁ παραλυτικὸς κατέκειτο. **5** καὶ ἰδὼν ὁ Ἰησοῦς τὴν πίστιν αὐτῶν λέγει τῷ παραλυτικῷ, Τέκνον, ἀφίενταί² σου αἱ ἁμαρτίαι. **6** ἦσαν δέ τινες τῶν γραμματέων ἐκεῖ καθήμενοι καὶ διαλογιζόμενοι ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, **7** Τί οὗτος οὕτως λαλεῖ; βλασφημεῖ· τίς δύναται ἀφιέναι ἁμαρτίας εἰ μὴ εἷς ὁ θεός; **8** καὶ εὐθὺς ἐπιγνούς ὁ Ἰησοῦς τῷ πνεύματι αὐτοῦ ὅτι οὕτως διαλογίζονται ἐν ἑαυτοῖς λέγει αὐτοῖς, Τί ταῦτα διαλογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν; **9** τί ἐστιν εὐκοπώτερον, εἰπεῖν τῷ παραλυτικῷ, Ἀφίενταί³ σου αἱ ἁμαρτίαι, ἢ εἰπεῖν, Ἔγειρε καὶ ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ περιπάτει; **10** ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ

¹ **4** {B} προσενέγκαι $\mathfrak{B}^{\text{88vid}} \aleph \text{ B L } \Theta$ (33) 892 *it*^{aur, f.1} *vg syr^{h, pal} cop^{sa^{mss}, bo}* eth Augustine // προσεγγίσει $\mathfrak{B}^{\text{84vid}} \text{ A C D } \Delta$ 0130 *f*¹ *f*¹³ 28 157 180 205 565 579 597 700 1006 1010 1071 1241 1243 1292 1342 1424 1505 *Byz* [E G Σ] *Lect* *it*^{a, b, c, d, e, ff², q, r¹} *vg^{ms} syr^p arm geo slav BTI?* // προσελθεῖν W *cop^{sa^{mss}}*

² **5** {B} ἀφίενται (*see* 2.9; Mt 9.2) B 28 33 565 1241 1342 *it^{a, aur, c, d, e, ff², l, r¹}* *vg eth Diatessaron^{syr}* // ἀφέονται (*see* Lk 5.20) $\mathfrak{B}^{\text{88}} \aleph \text{ A C D L W } (\Theta \text{ ἀφίονται})$ *f*¹ *f*¹³ 157 180 205 579 597 700 892 1006 1071 1243 1292 1505 *Byz* [E H Σ] *Lect^{pt, AD}* *it^{b, f, q} arm geo slav Diatessaron^{arm} Augustine BTI? DHH* // ἀφέονται (*by itacism?*) G (Δ ἀφίονται) 0130 13 828 1010 1424 *Lect^{pt}*

³ **9** {B} ἀφίενται (*see* 2.5; Mt 9.5) $\aleph \text{ B } 28$ 565 1342 *it^{a, aur, c, d, e, f, ff², l, q, r¹}* *vg eth Diatessaron^{syr}* // ἀφέονται (*see* Lk 5.23) A C D L W Δ Θ 0130 *f*¹ *f*¹³ 33 157 180 205 579 597 700 892 1006 1010 1241 1243 1292 1505 *Byz* [E F G H Σ] *Lect^{pt, AD}* *it^b arm geo slav Augustine BTI? DHH* // ἀφέονται (*by itacism?*) 1071 1424 *Lect^{pt}*

5 ἀφίενται ... ἁμαρτίαι Lk 7.48 **7** τίς ... θεός Ps 103.3; Is 43.25; 1Jn 1.9 **8** Τί ... διαλογίζεσθε ... ὑμῶν Mt 16.8

ἀνθρώπου ἀφιέναι ἀμαρτίας ἐπὶ τῆς γῆς – λέγει τῷ παραλυτικῷ, **11** Σοὶ λέγω, ἔγειρε ἄρον τὸν κράβαττόν σου καὶ ὕπαγε εἰς τὸν οἶκόν σου. **12** καὶ ἠγέρθη καὶ εὐθὺς ἄρας τὸν κράβαττον ἐξῆλθεν ἔμπροσθεν πάντων, ὥστε ἐξίστασθαι πάντας καὶ δοξάζειν τὸν θεὸν λέγοντας ὅτι Οὕτως οὐδέποτε εἶδομεν.

The Calling of Levi
(Mt 9.9-13; Lk 5.27-32)

13 Καὶ ἐξῆλθεν πάλιν παρὰ τὴν θάλασσαν· καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ἦρχετο πρὸς αὐτόν, καὶ ἐδίδασκεν αὐτούς. **14** καὶ παράγων εἶδεν Λευὶν⁴ τὸν τοῦ Ἀλφαίου καθήμενον ἐπὶ τὸ τελώνιον, καὶ λέγει αὐτῷ, Ἀκολουθεῖ μοι. καὶ ἀναστὰς ἠκολούθησεν αὐτῷ. **15** Καὶ γίνεται κατακεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τελῶναι καὶ ἀμαρτωλοὶ συνανέκειντο τῷ Ἰησοῦ καὶ τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ· ἦσαν γὰρ πολλοὶ^α καὶ ἠκολούθουν αὐτῷ.^β **16** καὶ οἱ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων ἰδόντες⁵ ὅτι ἐσθίει μετὰ τῶν ἀμαρτωλῶν καὶ τελωνῶν ἔλεγον τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ, Ὅτι

⁴ **14** {A} Λευίν (*see* Lk 5.27) ℣⁸⁸ ⋈² B C L W f¹ 157 180 205 579 700 892 1006 1010 1071 1241 1243 1292 1342 1424 Byz [E F G H Σ] *Lect* it^f vg^{ww, st} slav Augustine // Λευί ⋈* A Δ 28 33 597 1505 / 184 / 672 / 866 / 1016 / 1074 it^{aur, l, q} vg^{cl} cop^(sa^{mss}), bo arm eth geo Origen // Ἰάκωβον (*see* 3.18) D Θ f¹³ 565 it^{a, b, c, d, e, ff², r¹} vg^{ms} Diatessaron

⁵ **15-16** {C} αὐτῷ. καὶ οἱ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων ἰδόντες B (W *omit* ἰδόντες ... καὶ τελωνῶν) 28 / 547 // αὐτῷ. καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἰδόντες A C (D it^d καὶ εἶδαν *for* ἰδόντες) Θ f¹ f¹³ 157 180 205 565 579 597 892 1006 1010 1071 1241 1243 1292 1342 1424 1505 Byz [E F G H] *Lect* (I 127) (I 859) (I 950) (I 1223) it^{aur, f, l, q, (r¹)} vg syr^{p, h} cop^{bo^{ms}} eth // αὐτῷ. οἱ δὲ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἰδόντες Σ 700 it^{a, c, (e), (ff²)} cop^{sa^{mss}} arm // αὐτῷ καὶ γραμματεῖς τῶν Φαρισαίων. καὶ ἰδόντες (℣^{88vid} *but* οἱ γραμματεῖς) ⋈ L (Δ 0130^{vid} *omit first* καί) 33 it^b (cop^{bo^{mss}}) // αὐτῷ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ Φαρισαῖοι. καὶ ἰδόντες cop^{bo} (geo)

^a 15 C: AD NA^{mg} TOB || ^b NO C: AD NA^{mg} TOB

12 Οὕτως ... εἶδομεν Mt 9.33 **14** Ἀκολουθεῖ μοι Mt 8.22; 19.21; Mk 10.21; Lk 9.59; 18.22; Jn 1.43; 21.19, 22 ἀναστὰς ... αὐτῷ Mt 4.20, 22 **16** Mt 11.19; Lk 7.34; 15.1-2

μετὰ τῶν τελωνῶν καὶ ἀμαρτωλῶν ἐσθίει⁶; **17** καὶ ἀκούσας ὁ Ἰησοῦς λέγει αὐτοῖς [ὅτι] Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν οἱ ἰσχύοντες ἰατροῦ ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες· οὐκ ἦλθον καλέσαι δικαίους ἀλλ' ἀμαρτωλοῦς.

The Question about Fasting
(Mt 9.14-17; Lk 5.33-39)

18 Καὶ ἦσαν οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ Φαρισαῖοι νηστεύοντες, καὶ ἔρχονται καὶ λέγουσιν αὐτῷ, Διὰ τί οἱ μαθηταὶ Ἰωάννου καὶ οἱ μαθηταὶ τῶν Φαρισαίων νηστεύουσιν, οἱ δὲ σοὶ μαθηταὶ οὐ νηστεύουσιν; **19** καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, Μὴ δύνανται οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος ἐν ᾧ ὁ νυμφίος μετ' αὐτῶν ἐστὶν νηστεύειν; ὅσον χρόνον ἔχουσιν τὸν νυμφίον μετ' αὐτῶν οὐ δύνανται νηστεύειν. **20** ἐλεύσονται δὲ ἡμέραι ὅταν ἀπαρθῇ ἀπ' αὐτῶν ὁ νυμφίος, καὶ τότε νηστεύσουσιν ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ.

21 Οὐδεὶς ἐπίβλημα ῥάκουσ ἀγνάφου ἐπιράπτει ἐπὶ ἱμάτιον παλαιόν· εἰ δὲ μή, αἶρει τὸ πλήρωμα ἀπ' αὐτοῦ τὸ καινὸν τοῦ παλαιοῦ καὶ χειρὸν σχίσμα γίνεται. **22** καὶ οὐδεὶς βάλλει οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς παλαιοῦς· εἰ δὲ μή, ῥήξει ὁ οἶνος τοὺς ἀσκοὺς καὶ ὁ οἶνος ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί⁷· ἀλλ' οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοῦς⁸.

⁶ **16** {B} ἐσθίει BDW it^{a, b, d, e, ff², r¹} // ἐσθίει καὶ πίνει ℣⁸⁸ A f¹ 13 28 33 157 180 205 597 828 892 1006 1010 1292 1505 Byz [E F H] Lect it^q vg^{ms} syr^{p, h} cop^{sa} // ἐσθίεται (= ἐσθίετε?) Θ // ἐσθίετε καὶ πίνετε (see Lk 5.30) G Σ 565 700 1241 1424 1547 1866 syr^{pal} arm geo Diatessaron // ἐσθίει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν (see Mt 9.11) ✠ 1342 it^{aur} vg^{ms} (Origen^{int}) DHH // ἐσθίει καὶ πίνει ὁ διδάσκαλος ὑμῶν L Δ f¹³ 1071 1243 it^{(c), f} vg cop^{bo} Augustine // ὁ διδάσκαλος ὑμῶν ἐσθίει καὶ πίνει C 579 1890 it^l cop^{sa} eth

⁷ **22** {C} ἀπόλλυται καὶ οἱ ἀσκοί ℣⁸⁸ B 892 cop^{bo} // καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται (see Lk 5.37) D it^{a, b, d, e, ff², i, r¹, t} // ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοί L syr^{pal} // ἐκχεῖται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται (see Mt 9.17) ✠ A C (W Θ ἀπόλλυνται) Δ f¹ f¹³ 28 33 157 180 205 565 597 700 1006 1010 1071 1241 1243 1292 1342 1424 1505 Byz [E F G H Σ] Lect vg^{ww, st} syr^{s, (p), h} cop^{sa} arm eth geo slav // ἐκχυθήσεται καὶ οἱ ἀσκοὶ ἀπολοῦνται 579 it^{aur, c, f, l, q} vg^{cl}

⁸ **22** {C} ἀλλ' οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοῦς ✠* B // ἀλλ' οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοῦς βλητέον (see Lk 5.38) ℣⁸⁸ ✠¹ A C L Δ Θ f¹ f¹³ 28 33 157 180 205 565 579 597 700 892 1006 1010 1071 1241 1243 1292 1342 1424 1505

Plucking Grain on the Sabbath
(Mt 12.1-8; Lk 6.1-5)

23 Καὶ ἐγένετο αὐτὸν ἐν τοῖς σάββασιν παραπορεύεσθαι διὰ τῶν σπορίμων, καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ἤρξαντο ὁδὸν ποιεῖν τίλλοντες τοὺς στάχυας. **24** καὶ οἱ Φαρισαῖοι ἔλεγον αὐτῷ, Ἴδε τί ποιοῦσιν τοῖς σάββασιν ὃ οὐκ ἔξεστιν; **25** καὶ λέγει αὐτοῖς, Οὐδέποτε ἀνέγνωτε τί ἐποίησεν Δαυὶδ ὅτε χρεῖαν ἔσχεν καὶ ἐπέινασεν αὐτὸς καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, **26** πῶς εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐπὶ Ἀβιαθάρ ἀρχιερέως καὶ τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔφαγεν, οὓς οὐκ ἔξεστιν φαγεῖν εἰ μὴ τοὺς ἱερεῖς, καὶ ἔδωκεν καὶ τοῖς σὺν αὐτῷ οὖσιν; **27** καὶ ἔλεγεν αὐτοῖς, Τὸ σάββατον διὰ τὸν ἄνθρωπον ἐγένετο καὶ οὐχ ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ σάββατον· **28** ὥστε κύριός ἐστιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ σαββάτου.

The Man with a Withered Hand
(Mt 12.9-14; Lk 6.6-11)

3 Καὶ εἰσῆλθεν πάλιν εἰς τὴν συναγωγὴν. καὶ ἦν ἐκεῖ ἄνθρωπος ἐξηραμμένην ἔχων τὴν χεῖρα. **2** καὶ παρετήρουν αὐτὸν εἰ τοῖς σάββασιν θεραπεύσει αὐτόν, ἵνα κατηγορήσωσιν αὐτόν. **3** καὶ λέγει τῷ ἀνθρώπῳ τῷ τὴν ξηρὰν χεῖρα ἔχοντι, Ἐγειρε εἰς τὸ μέσον. **4** καὶ λέγει αὐτοῖς, Ἐξεστιν τοῖς σάββασιν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἢ κακοποιῆσαι, ψυχὴν σῶσαι ἢ ἀποκτεῖναι; οἱ δὲ ἐσιώπων. **5** καὶ περιβλεψάμενος αὐτούς μετ' ὀργῆς, συλλυπούμενος ἐπὶ τῇ πωρώσει τῆς καρδίας αὐτῶν λέγει τῷ ἀνθρώπῳ, Ἐκτεῖνον τὴν χεῖρα. καὶ ἐξέτεινεν καὶ ἀπεκατεστάθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ. **6** καὶ ἐξεληθόντες οἱ Φαρισαῖοι εὐθύς μετὰ τῶν Ἱερ-

---

Byz [E F G H Σ] *Lect* (I 1552 ἀσκοὺς παλαιούς [sic]) *it*^{aur, c, l, q} *vg* *sy^{h, pal}* *arm* *slav* *EU* *LB* // ἀλλ' οἶνον νέον εἰς ἀσκοὺς καινοὺς βάλλουσιν (*see* Mt 9.17)
W *it*^{e, f} *sy^{s, p}* *eth* *geo* // *omit* *D* *it*^{a, b, d, ff², i, r^{1, t}} *cop*^{bo^{ms}}

---

23 ἤρξαντο ... στάχυας Dt 23.25 **25-26** τί ... οὖσιν 1 Sm 21.1-6 **26** ἐπὶ ... ἀρχιερέως 2 Sm 15.35 τοὺς ... ἱερεῖς Lv 24.5-9 **27** Τὸ ... ἐγένετο Ex 20.8-10; Dt 5.12-14

3.4 Lk 14.3 **5** τῇ πωρώσει ... αὐτῶν Mk 6.52; 8.17; Jn 12.40; Ro 11.25; Eph 4.18
6 οἱ ... Ἱεροδιακόνων Mt 22.15-16; Mk 12.13

διανῶν συμβούλιον ἐδίδουν κατ' αὐτοῦ ὅπως αὐτὸν ἀπολέσωσιν.

A Multitude at the Seaside

7 Καὶ ὁ Ἰησοῦς μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ ἀνεχώρησεν πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ πολὺ πλῆθος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας [ἠκολούθησεν], καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας **8** καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας¹ καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου καὶ περὶ Τύρον καὶ Σιδῶνα, πλῆθος πολὺ² ἀκούοντες ὅσα ἐποίει ἦλθον πρὸς αὐτόν. **9** καὶ εἶπεν τοῖς μαθηταῖς αὐτοῦ ἵνα πλοῖάριον προσκαρτερῆ αὐτῷ διὰ τὸν ὄχλον ἵνα μὴ θλίβωσιν αὐτόν· **10** πολλοὺς γὰρ ἐθεράπευσεν, ὥστε ἐπιπίπτειν αὐτῷ ἵνα αὐτοῦ ἄψωνται ὅσοι εἶχον μᾶστιγας. **11** καὶ τὰ πνεύματα τὰ ἀκάθαρτα, ὅταν αὐτὸν ἐθεώρουν, προσέπιπτον αὐτῷ καὶ ἔκραζον λέγοντες ὅτι Σὺ εἶ ὁ

¹ **7-8** {C} ἠκολούθησεν· καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας B L 565 slav // ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας A (579 Ἰουδαίας a 2nd time for Ἰδουμαίας) (700) 892 1010 (1243) Byz^{pt} [G P Σ] 1514 1950 11552* (168 176 1673 1813 11223 transpose ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας after αὐτῷ) // ἠκολούθησεν αὐτῷ καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας (Θ omit αὐτῷ) f¹ 205 (11552^c) (it^c) (sy^{r*}) // ἠκολούθησαν αὐτῷ καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας 13 157 180 597 (828 omit καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ... Ἱεροσολύμων) 1006 1241 1292 1424 (1505 transpose καὶ πέραν τοῦ Ἰορδάνου after Ἰουδαίας) Byz^{pt} [E F H] Lect sy^r^h (cop^{sa, bo^{pt}}) (eth) // καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἠκολούθησαν καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας **N**² (**N**^{*} arm omit καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας) C (Δ 1071 1342 it^{aur, f, 1} vg ἠκολούθησαν αὐτῷ / αὐτόν) // καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων ἠκολούθησαν αὐτῷ καὶ ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀπὸ τῆς Ἰδουμαίας 33 // καὶ τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ τῆς Ἰδουμαίας D (f¹³ 28 omit first τῆς) it^{a, (b), (c), d, e, f, ff², i, (q), r¹} cop^{bo^{pt}} geo // καὶ τῆς Ἰουδαίας καὶ ἀπὸ Ἱεροσολύμων καὶ πέραν ... Σιδῶνα ἠκολούθουν αὐτῷ W

² **8** {A} πλῆθος πολὺ **X** A B C D L Δ Θ f¹³ 28 33 157 180 565 579 597 700 892 1006 1010 1071 1241 1243 1292 1342 1424 1505 Byz [E F G H P Σ] Lect it^{aur, d, e, f, ff², i, l, q, r¹} vg sy^r^{p, h} arm eth^{pp} geo slav // καὶ πλῆθος πολὺ f¹ 205 // omit (see footnote 1) W it^{a, b, c} sy^{r*} ethTH